

Nro. 33.

A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Pénteken Oktobernek 23 ik napján
1801-ik esztendőben.*

B é t s.

Orosz Császári első rangú követ (Ambassadeur) titkos Tanácsos és Szénator Gróf *Rasumoffsky*, a' Szent András Rendjének vitéze a' Szent Newsky Sándor Rendjének nagy Keresztese, és a' Sz. Wladimir Rendjének első rendbéli tagja, e' folyó *October* 14-ik napján, vólt a' szokott tzeremoniával Ő Császári és Kir. Felségénél közönféges audientzián, a' melly alkalmatossággal maga hitelező levelét, Ő Felségének a' tronus alatt nyújtotta bé.

Eő Felsége méltóztatott *Lányi Imre* Urat eddig vólt Supernumerarius Kiralyi Fiscalit, mind magának izolgálatyára, és a' Törvényben izerzett Tudományára, miad pedig az édes Attyának

K k

Udvari Confiliarius és Referendarius *Lányi József* Úrnak érdemeire való tekintetből, a' Felsőges Curia mellett való Actualis Királyi Fiscalisnak kegyelmessen ki nevezni.

Tek. Péchújfalusi *Péchy János* Urat, Tek. Sáros Vármegyének első All-Íspányát, minden szokott taksa fizetés nélkül, Királyi Tanácsosá tenni méltóztatott Fels. Úrnak.

A' Fels. Cs. Kir. udvarhoz küldött új Anglus követ *Paget Athur* Úr igen fényes készüléteket tétetett a' maga kvártélyában a' Kinsky palotában, a' melyben az ő előtte való Anglus követ Lord *Mintó* is lakott. — A' Frantzia első rangú követ, Status Tanácsos, polgár *Champagni* a' vele lévő Frantziáknak keményen meg tiltotta, hogy semmi politica tárgyakról, akár illesse azok az Ausztriai Monarchiát, akár a' Frantzia Respublikát, közönséges helyeken ne beszéllyenek.

Német Ország.

A' Sz. Római Pápa, és Fr. Respublika közt kötött Concordata szerént, a' Berlini Kir. udvarnál lévő Frantzia első rangú követ, Generál *Bournonville*, September 13 ik napján vólt leg elsőben az ott lévő Catholic. Templomban. — A' Fels. Prusszai Király egy olly tudós férfiakból álló Akadémiát állított fel *Warschauban*, mint a' minemű Berinben, Londonban, Stokholmban, Pétersburgban és másutt is vagon, mellynek Gróf *Ossalinskyt*, és ennek Bibliotékariussát, *Linden* Urat tagjaivá tette.

Berlimből October 5 dik napján. A' tavasztól fogva ezen a' környéken feküdt Sziléziai, és déli Prusszai regementek, a' mint már bizonytal tudjuk, a' jövő télen is itt fognak maradni. — Mithogy a' Münsteri Püspök választás már végben ment, és kétség kívül a' Kolóniai Erseki választás is végbe fog menni, a' mi udvarunk más

utat választott ezen tárgynak el igazítása végett. — *Ilna Pavlova*: Orosz N. Herczeg Asszony, férjével, a' Meklenburg-Schwerini örökös herczeggel együtt tegnap szerentséssen ide érkeztek. — Ezen hólnapnak 1 ső napjától fogva egy különös feltő és nyomtató oskola van itten a' selyem pamok és vászon kézműveknek tökéletesítése végett, orvos *Doctor Hermstædt* igazgatása alatt, a' mellyben minden feltők és nyomtatók, esztendőig, hetenként két fél nap, magok mesterlégekben oktatni fognak, de tsak a' Kiralyi Birodalomból valók a' külső tartománybéliek pedig tsak úgy ha a' Prussziai Statuókba akarnak le telepedni.

Arensbergből October 7 dik napján. Ma vólt az az áldott nap, a' mellyen a' Kolóniai Érseki Kaptalan öszve gyűlvén, Gróf *Schlick* Császári Commissariusnak jelenlétében, Auszriai Fő herczeg *Antal Victor*, II. Ferentz Fels. Császárnak egyik kedves testvér öttse, egyenlő szivvel és akarrattal Kolóniai Érsekké és Vá. Fejedelemmé választatott. Ez az örvendetes hir, mingyárt ágyúkröpogása által adatott a' Publicumnak tudtára. — Ennek örömét le írni, lehetetlenség. — Minden útzákon ez az örvendetes kiáltó szó hallatott: *Ellyen a' mi új Választó Fejedelmünk!* A' város kapuira ez a' chronographia függesztetett.

DICte posteris Vestris: *Arensbergæ In Westphalia eLeCtVs est prinCeps eLeCtor archIDVX aVstriæ antonIVs VICTor.*

Monachiumból Octóber 14dikén. Ezen hólnapnak 5-ik napján illyetén rendelés tétetett a' Bavariaí Vá. Fejedelemségben közönségesse: 1) Minden idegenek és utazók, akár gyalog, akár lovon, akár kocsin, akár posta - akár bérbe fogadott szekéren utazzanak, kötelesek lesznék, a' Vá. Fejedelemségnek utjokban lévő Előjáróiknál, vagy a' vámokon, a' magok passzus leveleiket bé mutatni, és meg vizsgáltni engedni. Azoknak passzus leveleikre, a' kikhez sem állapotjokra, sem fog-

lalatosságaira nézve bizodalom nem lehet, irattassék fel a' marsruta, az idő, és a' helység, a' mellyen utazni, és a' hol, 's a' meddig múlatni igyekeznek — 2) A' passzus levelek nélkül utazók küldessenek vissza a' határon túl. Azok a' külföldiek, a' kik a' fent meg jegyzett rendet meg nem tartják, magoknak tulajdonítsák, ha a' határon túl vissza küldetnek, vagy mind addig meg tartoztattnak, valameddig passzus levelet magoknak nem hozatnak. Ez a' rendelés valamint az íthoni, úgy a' külföldi újság levelekben is tételük közönséggé, hogy ekképen az idegen utazók 4 hónap múlva, annak nem tudásával magokat ne menthesék — 3) Azoknak a' gyalog utasoknak, a' kik a' Baváriai Val. Fejedelemségbe való bé lépésekkor azt meg nem mutathatják, hogy ő nékiek elegendő úti költségek vagyon, vagy hogy az ő kézi munkájok által magok taplalására elegendők lehetnek, meg ne engedtesék az oda való bé menetel; e' mellett, hogyha a' passzus levelekre fel írt mars úttól el távoznak, elsőben intessenek meg, 's irattassék passzus leveleikre, hogy meg intettek, hogyha pedig másodszor is által hágnak ezt a' rendelést, mint kóborló emberek fenytődjenek meg, 's kísértessenek ki a' határon túl.

Frantzia Respublika.

A' Frantziák és Portugallusok között való békesség *October 7-ik* napján hirdettetett ki *Párisban* igen nagy pompa, és felette számos nép örvendező kiáltásai közt. Annak hi hirdetése mingyárt reggel el kezdődött. — Az ágyuk sűrű ropogása által, a' városnak minden ízegeleteibe el hatott annak kellemetes hire.

Ez a' Frantzia Respublika, és Portugalliai Ország közt kötött békesség így kezdődik:

A' Frantzia Respublikának első Conzulja, a' Frantzia nemzet nevében, és Ő Királyi Felsége

Portugallia Országának és Algarbiának uralkodó Herczegje egyenlő módon kívánván azon kereskedés- és barátságbeli egyességet vissza állítani, a' melly a' jelenvaló háború előtt e' két Status közt volt, arra határozták meg magokat, hogy ő Catholica Felsége közben járása által, egymás közt békeességet kössenek, a' melly végre tellyes hatalmú biztosaikká válásztották, ugymint, a' Fr. Respublikának első Conzulja, a' Frantzia nemzet nevében, polgár *Bonaparte Luciánt*, Ő Kir. Felsége Portugallia Országának és Algarbiának uralkodó herczegje pedig *Bibeiro . Freire Cyprián* Ő Excellentiáját, a' Jézus Kristus vitézi Rendjének Commendatorját, Ő Királyi Hercezsége Titoknokját, és ő Catholika Felségénél lévő tellyes hatalmú ministerjét, a' kik a' nékiek adatott tellyes hatalomnak fel tseréltetése után, a' következő békeességes tzikkelyekben egyeztenek meg:

I. Ennekutánna mindenkor békeesség, barátság, és jó egyetértés legyen a' Frantzia Respublika és Portugallia Ország közt. Minden ellenségeskedések szünnyenek meg, valamint a' szárazon, úgy a' tengeren is, a' jelenvaló békeességes trakta fel tserélésének idejétől számlálván, tudniillik: Európában és a' Portugallia 's Afrika közt való tengerben az Aequatoron innen, 15 napok múlva; az Afrikai és Amériikai tengerekben, az Aequatoron túl, 40 napok múlva; és a' *Horn*'s Jó Reménység fokai közt napnyugot felé helyezettett földekben és tengerekben három hólnap múlva; minden ezen meg határozott idő tzikkelye után tétetendő zsákmányok adásának vissza egymásnak; a' hadi foglyok valamint az egyik, úgy a' másik részről is szabadon bocsátassanak, és a' két Hatalmasság közt azon politica egyesség állítatódjék vissza, a' melly volt a' jelenvaló háború előtt.

II. Minden Portugalliai kikötő helyek és révek az Anglus hadakozó és kereskedő hajók előtt zarva tartatódjanak mind addig, valaméddig

a' Frantzia Respublika és Anglia Ország közt békeesség nem létsen ; ellenben a' Frantzia Respublika és frigyes Társai hadakozó és kereskedő hajóik előtt azon Portugalliai kikötő helyek és révek mindenkor nyitva légyenek. A' mi pedig e' világ több részeiben lévő Portugallus kikötőhelyeket és réveket illeti, azokra nézve is kötelező lesz a' jelenvaló czikkely, a' fellyebb meghatározott idő pontja után.

III. Portugallia magát arra kötelezi, hogy a' jelenvaló háborúnak folyása alatt, a' Frantzia Respublika és frigyes Társai ellenségeit sem hadi néppel, sem hajókkal, sem fegyverrel és hadi munitiókkal, sem eleséggel és pénzel, sem semmi némű szin és ok alatt segiteni nem fogja; minden előbbi akták, le kötelezések, egyellégek, a' melylyek ezen békeesség czikkellyel ellenkeznek, visszavonattassanak, 's olybá tartassanak, mintha soha nem is vóltak vólna.

IV. A Frantzia és Portugalliai Guyana közt lévő határokat a' *Carapanatuba* vize fogja ennekutánna kétfelé szakasztani, a' melly folyóviz, az Aequator graditsának mintegy harmad részénél, északféle, a' *Macapa* erősségen felül, Amazoniába bé omol. Ezek a' határok a' nevezett folyóviz mellett mennek annak kútfejéig, a' hol azon nagy hegyeknek lántza felé fordúlnak, a' mellyek ezen vizet kétfelé választják, és azon pontig fogják azokat követni, a' hol a' *Rio Branca* fokához, az Aequatornak 10-ik gráditsánál, észak féle közelitnek. — Azok a' Guyanabeli Indusok, a' kik a' háború alatt honnyaikból el vitettek, adattassanak egymásnak vissza. A' két Hatalmaságnak azon polgárjai és jobbágyai, a' kik ezen most meg állított határokon belül létsnek, szabadon által mehetnek azon Statusokhoz, a' mellyekhez tartoztak, ha nékiek tettzeni fog; e' mellett minden ingó és ingatlan jószágokkal tettések szerént bánhataak, a' jelenvaló trakta ratificati

ójának fel tseréltetése után számlalván, két esztendeig.

V. A' kereskedésre és hajókázásra nézve is, a' melly a' Frantzia és Portugallia Országok közt való kereskedésbéli egyességet végképen meg határozza, a' két Hatalmasság a' következő pontokban egyezett meg:

a) Hogy mingyárt a' ratificatiónak fel tserélése után, minden egymással való egyesség allitatódjék vissza, és hogy mind az egyik, mind a' másik részről való Commissariusok és Agensek tetődjenek azon jussaiknak, szabadságaiknak, és praerogativáiknak birtokába vissza, a' mellyekkel a' háború előtt éltek.

b) Hogy a' két Hatalmasságnak polgárjai és jobbágjai, valamint egyik, úgy a' másik Hatalmasság Statusaiban azokkal a' jussokkal élhessenek, a' mellyekkel élnek több velek baratságos Nemzeteknek polgárjai és jobbágjai.

c) Hogy azokat az eleségeket, és portékákat, a' mellyeket e' két Hatalmasság Statusaiban teremnek, és készítenek, minden öszve szorítás, avagy különös rendelések alá való vetés nélkül, egyik nemzetnek szabadon lehessen a' másikhoz hordani.

d) Hogy valamint több frigyos Statusokba, úgy Portugalliába is szabad legyen a' Frantzia posztókat bé vinni.

e) Hogy minden kereskedést tárgyazó költsönös meg egyezések, a' mellyek a' jelenvaló békesség szerzésben meg határozottak, és a' mellyek ezzel nem ellenkeznek, a' kereskedést tárgyazó végső egyességig, tellyesítenek bé.

VI. A' jelenvaló békességes traktának jóvá hagyatása *Madridban*, leg későbbben 20 napok alatt tserélteffék fel.

Költ Madridban, két nyomtatványban, Vendemiairének 7-ik napján, a' Frantzia Respublikának 10-ik esztendejében (September 29-ikén, 1801. esztendőben.)

Azon a' napon, a' mellyen ezek a' békeffé-
ges tikkelyek Párisban ki hirdettettek, a' Fő Con-
zul is jelen volt a' nagy paradén, 's a' truppokat
egymás után maga előtt defiliroztatta, a' melly
alkalmatossággal szüntelen illy örvendetes kiáltá-
sok hallattak: *Ellyen Bonaparte!* Ő ugyan sebes
ide 's tova való lovaglása által ezt az öröm ki-
áltást el akarta magától háritani, de akár merre
's akárhová fordúlt, mindenütt követte őtet a'
fok nép, és az ő neve mindeneknek szivekben és
szájjaikon forgott.

A' Párisi 9 ik *Octoberi* tudósítások szerént az
Anglusokkal tett praeliminaris békeffégnek végké-
pen leendő eszközésére, a' Frantzia Respublika
részéről a' Fő Conzul testvére *Bonaparte Jósef*,
Anglia részéről pedig *Lord Cornwallis* fogtak *A-*
miensbe küldetni. Ezt a' békefféget a' Madriiti
Kir. udvarnak azon maga ki nyilatkoztatása,
hogy Amerikai katonáinak Európába való nem hozat-
hatafa miatt a' háborút tovább nem folytathaty-
tya, igen nagyon liettette. Az Angliával való
háború 7 esztendeig és 9 hólnapig, az Auszriai
Fels. Házzal való háború pedig 8 esztendőig
tartott. — Fő Conzul *Bonapartének*, Egyiptomból
lett vissza térése után, két esztendő alatt, mind
ezen, mind az ebből származott több háborúk-
nak, mind a' Frantzia Ékklésia Római Sz. Szék-
kel való villongosainak el végzésekre szerentséje
vólt. Ennyit tehet egyetlen egy ember, ha rend-
kívül való talentomait a' szerentséje is követi.

A' Párisi Kormányshéknek különbkülönb Sza-
kaszai, *October 5 ik* napján a' Fő Conzul tiszte-
letére menvén, az Angliával kötött békeffégen va-
ló örömöket, és eránta való belfő háladatosságo-
kat, különbkülönbféle szókkal nyilatkoztatták ki
— A' Conservator Senatusnak a' Fő Conzul így
felelt: Egy olly történetnek a' hire, a' mellynek
a' Frantzia nemzet boldogságába igen nagy bé-
folyása vagy, méltó örömet indíthat azokban
az Előjárókban, a' kik mindenkor álhatatos vé-

delmezői voltak a' jó rendtartásnak. — A' Tribunatus előtt így szólott. Az a' Frantzia nép, a' melly belső békefégben élt, a' külfő békefég nélkül is szükölködött. — A' törvénytévő Tanáts előtt ekkent nyilatkoztatta ki magát, hogy a' jelenvaló jó rendtartásnak állandosága igen fokot használt az Angliával való békefégnek eszközésében.

Ezen napnak estején, a' ministerek és Status Tanátosok a' Fő Conzulinál öfzve gyülvén, a' békefégnek praeliminaris tikkelyei előttök el olvastattak. Dél után 4 óraker a' Párisi püspök, polgár *Royer* Te Deum laudamust énekelte a' fő templomban. — Hasonlót mivel polgár *Maro* a' Protestansok templomában. — A' békefégnek praeliminaris tikkelyein kívül, több titkos tikkelyek is vagynak, és tsak a' definitiva békefég után lehet azokat a' tárgyakat ki tanulni, a' mellyek a' Publicum szémei előtt még most homályban vagynak.

Melly igen szoros és vigyázó légyen a' Policia, az az, a' belső bátorságra és tseudefégre ügyelő Hivatal Franczia Országban, nevezetesen pedig Párisban, a' következendő történetből ki tettik.

A' múlt September vége felé, a' mostani Policia minister, polgár *Fouché* Status Tanátos polgár *Röderer* magához hivatván, így szólott nékie: Azért hivattam, ugymond, Kigyelmedet magamhoz, hogy Kigyelmednek szémélyesen meg jelenthessem, hogy ma este véli 10 óraker, Kigyelmedet, maga házánál meg akarják a' tolvajok ölni. Nem régiben egy jó summa pénzt vett Kigyelmed (a' minister szorosán meg mondotta, mennyit, honnan, és kitől?), mellyet vonó ládájának ebbe 's ebbe a' rejtekébe tett bé. A' málikban a' Kigyelmed hitvese aszonyi ékefége vagyon, a' ki ma este haza fog jönni. — Mind ezeket jól tudják a' tolvajok, és hogy azokat magokévé tehesék, mind magát Kigyelmedet, mind kedves

felelőset meg ölni igyekeznek. Hát ugyan nincs Kigyelmednek valaki ellen gyanúsága? Nálam, felele Röderer, senki nincs azon inasomon kívül, a' ki 28 elztendeje, hogy már nállam szolgál, és a' kinek hivségéért felelni mindenkor kész vagyok. — Épen ez az inas, mondá a' Policia minister, fogja a' Kigyelmed kertjének hátulsó ajtaján a' gyilkosokat be botosatáni, és be vezetni. De bátran legyen Kigyelmed — mennyen minden félelem nélkül haza — vigyáz a' policia. Valósággal úgy is történt a' dolog, éjjeli 10 órákor, a' kert hátulsó ajtaja fel nyílt — a' hitetlen inas a' gyilkosokat be botosította. — De allig tétetődött be az ajtó, a' midőn az egész gyilkos bandát a' polgári katonaság körül kerítette, és már a' bírák eleibe idéztettek.

A' Római Sz. Széknek Frantzia Respublikához küldött első rangú követje Cardinal Presbyter *Kaprara* e' folyó Octobernek 4 ik napján érkezett Párisba. Egész Frantzia Országban, tudniillik, a' hol keresztül utazott, nagy tisztelettel vóltak éránta, 's mindenütt nemzeti katonaság kísírte útjában. — Négy Prælat, és két alsóbb rangu pap vannak vele.

A' Lémanni Osztálynak (a' Frantzia Respublikával öszve kaptolt Genevai kis Respublikának) helytartója polgár *Eymár*, úti tarsával, a' sok utazásairól, és viszontagságairól emlékezetes Tudóssal polgár *Dolomieuvel*, September 11 ik napján, ilyen foglalatú levelet irt a' Sz. Bernát hegyéről Párisba: „Épen most akarjuk azon helyeket meg vizgálni, azon kívánsággal, a' mellyet *Hannibál* és *Bonapárte* belénk öntöttek. Azon a' szabad szálláson vagyunk, a' melly e' föld kekségének leg magasabb tetején minékünk adott. A' Kártágóbéliek semmi emlékezetet nem hagytak az Alpes hegyeken magok után. Én a' fő Conzul paransolatja szerént azért megyek oda, hogy egy emberiség halznára szentelt épület által a' Frantzia hadi seregeknek, 's fő vezérjeknek gyö-

zedelmeiket örök emlékezetbe haggyam. — A' következendő maradékok bizonyossan tudni fogják azt, hol utazott *Bonaparte* keresztül. — A' Cénis, Simplon, és Sz. Bernát hegyeken lévő szent vendég fogadó házak bizonyfágok lesznek arról, hogy az ő hadi talentomai az Alpes hegyeknek egész lántzát körül vett k. — Személy szerént itt vólt ő. — Szükség a' Juppiter régi templomát felépíteni, 's azt a' győzedelemnek szentelni."

Batava Respublika.

Hágából October 6 ik napján. A' Frantziák és Angulok közt szerzett békefég praeliminaris tikkelyeinek örvendetes hire, tegnap, a' Londoni közönléges ujlág levelekkel érkezett hozzánk. Ma, a' General *Augereau* Adjutánsa, polgár *Albert* is ezt bizonyította, a' ki a' Fő Consulnak nevezett Generálishoz, és Respublikánk Kormány-székjéhez küldött irással 48 óra alatt érkezett ide. Eze Fr. tiztet mindenütt nyomba követte a' mi Párisban lévő második rangú minísterünknek, polgár *Smithnek* a' kurirja, a' kit azon kellemetes hirnek jelentéle véget küldött hozzánk. Eze szerentés történet, mingyárt ágyú durogások által adatott a' Publicum tudtára, és mingyárt a' nemzeti zászló is, a' tfillagokat vizsgáló toronyra, és több közönléges épületekre ki függesztetett — Polgár *Semonville*, a' Frantzia Respublikának nálunk lévő követje is mingyárt közlőtte a' mi Kormány-székünkkel ezt a' kedves hírt, végtére General *Augereau* is tudokra adatta azt a' vezérlése alatt lévő tizteknék, és több Frantzia truppoknál hivatalt viselő személyeknek. — Ezen praeliminaris tikkelyekből is tudjuk már mi, mit veszítettünk, és mit nyertünk. Ambár meg fosztassunk is a' *Ceylon* szigete birasától, a' mellynek termései, nevezetesen, a' szeretsen díó, és szeretsen díó virágja egynehány milliomot adtak minékünk; mindazáltal könnyebben el szenvedhety.

ezt a kárt, mint sem ha minden napkeleti és napnyugoti Indiai birtokainktól, 's kereskedésünktől örökre megfosztattunk volna.

Nagy Britannia

Londonból, October 3-dikán. Liverpoolban, melly London és Bristol után, leg nagyobb és leg népesebb város N. Britanniában, egy hólnaptól fogva valami veszedelmes nyavalya uralkodik, és már a' szomszéd helységekre is ki hatott.

Az *Artéziai Gróf*, és herczeg *Kondé*, mindketten Frantzia Királyi herczegek, a' múlt September vége tájján, néhány fő rangú Frantzia Emigransok tarsalágában, a' *Buckingham. Housi* Királyi Bibliotékat, melly 80 ezer darab könyvből álló meg látogatták. Egy Indiai kézzel írott könyv is mutatott ott nékiek, mellyet a' napkeleti Indiai Kereskedő Társaság egynégyezer font sterlingen vett Indiában, és a' most uralkodó Fels. Királynak küldötte ajándékba.

Helvétziai Respublika.

A' St. Galleni Apatúr Bernában vólt Agenesének *Forster* Úrnak le petsételt irásai közt, a' többi közt ollyak is találtattak, a' mellyekből kitettzett, hogy ő, *Bernába* lett érkezésétől fogva újabb contra-revolutiót igyekezett a' nép közt indítani. Az ott lévő Spanyol Kir. követ, kinek palotájába *Forster* Úr, irásainak le árestáltatása után ment vala, azt mondotta, hogy ő ezen környülállásokról semmit sem tudott, másként bé nem fogadta volna ötet maga házába. — A' végre hajtó Tanács October 3 ik napján e' tárgyra nézve azt végzette, hogy *Forster* Úr 24 óra alatt Bernából takarodjon ki, és hogy a' Helvétziai Respublika földjéről a' Bazileai úton kiseressék ki. —

A' Helvétziai új Constitutióznak azon meghatározott három cikkelyei után, a' mellyeket, e' folyó Octobernek 13 ik napján 30-ik szám alatt költ Kurirunknak 475-ik lapján Erd. Olvasoinkal közlöttünk, ezek a' következők: 4) A' felsőség az egész Helvétus népet illeti, annak gyakorlása, vagy inkább, az avval való éles a' Tágfzatzungra, az az, a' Nemzet közönséges Gyűlésére, és a' Felső Tanátsra bizatik. — 5) Ez a' Tanáts ad a' törvényekre plánumot, minekutanna minden Cantonnak fő tisztviselőitől a' végre tanátsot kért volna: a' javaslott törvényeket a' Tágfzatzung fogja meghatározni — 6) A' Tágfzatzung minden éltendőben egyszer, úgymint Junius 1-ső napján öltve fog gyűlleni, hanem a' Cantonoknak és Tanátsnak kivanságára rendkívül való időben is öltve gyűllhet — 7) A' Tágfzatzung (így neveztetik Helvétziában a' Respublika közönséges gyűllése) a' Cantonoknak küldöttjeikből, ezeknek nepeffégéhez képeft, fog állani — 8) A' Tágfzatzungnak tagjai a' Cantonoknak organizatiójok által fognak meghatározatni — 9) A' Tanáts a' törvényekre való javaslás mellett a' közönséges Kormány módjára is tartozik vigyázni. — 10) Annak ki választottjai (a' kikből a' Kis Tanáts fog állani) lesznek a' Kormány-szék minden végzéseinek végre hajtói. — 11) A' Tanátsnak 30 tagjait, a' Tágfzatzung fogja a' Cantonokból ki választani. Minden Cantonból (leszen pedig ezeknek száma 18) egyet kell választani, de egy Cantonból háromnal többet választani szabad nem leszen — 12) Minden Cantonnak tulajdon Kormánya leszen — 13). Ez a' Kormány fog a' Cantonnak mindközönséges, mind magános törvényeinek bé tellyesítésére gondot tartani. — 14) Minden Cantonban egy helytartója leszen a' Kormánynak, a' kit a' Canton kormány tagjai közül választ a' Kis Tanáts. — 15) Ez a' helytartó fog a' végre hajtó hatalommal birni, e' vigyáz a' törvényeknek bé tellyesítésé-

re, 's ő leszen a' policiának, az az, a' belső tenn-
d. Mégre és jó rendtartásra vigyázóknak a' feje
s. a. t.

Elegyes Dolgok.

A' Frantzia Fő Conzulkanak első kedves Adju-
tánsa, polgár *Duroc*, a' nékie küldött utasítás
szerent, Petersburgból *Stockholmba* ment, 's a'
réa bizott dolgoknak végbe leendő vitelek után,
fog onnan hazajába vissza utazni. — *I. Sándor*
Orosz Császártól egy drága kövekkel ki rakott
pikszist kapott ajándékba. — *Clarke* Frantzia Ge-
nerálisnak egy olly gyémántos markolatú kardot
küldött ez a' Fejedelem, herczeg *Dolgoruky* ál-
tal ajándékba, a' melly 50000 liverre betsültetik,
azon szolgálatjának meg jutalmaztatása végett, a'
mellyet a' nevezett Generális a' Frantzia fogság-
ból haza ment Orosz Katonáság eránt mutatott.
— A' jövő *November 9 ik* napján egész Frantzia
Országban közönség öröm- és inces nap fog az
Angliával szerzett békeségnek emlékezetére tar-
tatódni. — A' *Koppenhágai* Kormányzék az oda
való orvos Doktorokat arra birta, hogy gyűjtsék
öszve azon tapasztalásaikat, a' mellyeket ők a'
tehén himlő bé oltásában szerettek, hogy azok-
ból meg lehessen itilni, ha hasznos e' azon talál-
mány az emberi nemzetre nézve, avagy nem?
— A' *Génuai* Kormányzéknek parantsolattyára,
azok az ifjak, a' kik feslett életek által mások-
nak botránkozást okoznak, meg fógattatván fenyi-
tő házakba küldetnek.

A' Frantzia Fő Conzul rendkívül fajn és
szép tsipkéket készített Brüsszelben a' Spanyol és
Hetruriai királynék, és egy nagy fejedelem asz-
szony számokra. (A' Brüsszelben készítettetni szo-
kott tsipkék leg hiresebbek Európában, és a' leg
alább valónak is el megy három 's negy aranyon
a' réfe). — Azok az Anglus hadakozó hajók, a'
mellyek eddig a' Frantzia és Belgiomi tengeri

partok előtt vigváztak, a' Francziai Respublika, és Angliai közt October 1 ső napján kötött békefélégen való örömöket sok ágyú durogásokkal nyilatkoztatták ki.

Magyar Ország.

Egy Érdemes Aradi Hazánkfia, néhai N. Váradi Kánonok, és Magyar Historiographus Fő Tiszt. *Praj György* Ur hamvainak meg tisztelésére néhány Magyar és Deák verseket küldött hozzánk olly bizodalommal, hogy azokat a' M. Kutumba bé iktatni nem sajnállyuk. Most csak a' Magyar verseket iktatjuk bé, a' Deák verseket pedig a' jövő posta napon fogjuk Erd. Olvasóinkal közleni.

* * *

Ama Tüdos Deák Iróknak tüköré,
 Kiből hazafiság, 's ész fényre ki töre,
 Hetven nyóltz elztendős korában meg hala
 PRAJ GYÖRGY a' Váradi Káptalan hajaala.
 Káptalan vólt feje, azért ott helyet nyert;
 Meg fojtya az halál a' leg böltsebb embert!
 Addig fejtegette az ősz történetet,
 Hogy a' kikiről ő irt, azokhoz vitetett;
 Ott lelke minden jók' fő okát meg láttya,
 A' melly a' józán Élz' 's Erköitsnek baráttya.

Jelentések.

Kolosváratt, a' *Hochmeister Márton* Úr privilegiált könyvnyomtató műhelyében egy közhasznos, és nevezetessen a' falukon lakó nyomorúlt betegek boldogíthatását tárgyazó betses munka jött e' világ eleibe illyen czim alatt: *Falusi emberek Patikája*, mellyben a' falusi emberek leg

nevezetesebb nyavalyáiknak orvoslása iratott meg, a' Parajdi Csász. és Kir. Tekintetes Nemes Só - Tisztség mellett lévő Seborvos Benedeki *Enyedi János* által, nyóltzad réiben, 272 lapokon.

Ezen munkának érdemes vóltáról elegendőnek itilem annyit írni, hogy ez, ama tudós világ előtt, betses munkái által örök emlékezetet nyert M. D. Titt. *Mátyus István* Úrnak is (hogy többeket ne említsek) a' Közönséghez intézett ajánló jóváhagyását meg nyerni szerentséje vólt.

* *

Érdemes Hazánkfia, Titt. *Karác Ferencz* Pesti Calchografus, az az, Réz - mettző Úr, egy olly szép mappátskát készített mostanában a' T. T. Professor *Alber* Úr által írt Sz. Irás magyarázatjához, illyetén czim alatt: *Mappa exhibens situm Regionum, quarum mentio fit in Scriptura Sacra*, mellyhez a' leg hiresebb Német Országi Calchographus, az az, réz mettző munkáit is allig lehet hasonlítani, akár a' mettzésnek szépségét, akár egyéb tulajdonságait tekintsük.

Ennekfelette egy Deák, és egy Magyar követésre való példákat is mettzett ezen érdemes Hazánkfia a' szegényebb tanuló gyermekeknek számokra, a' kiknek tudniillik egész Calligraphiának vételére értékek nintsen. Egynek az árra i. póltra. Találtathatók *Pesten* a' *Weigand* Úr könyváros bóltjában, és magánál a' ki adó *Ur* nál, ugyan ott *Pesten*, a' belső városban, a' *Neue Welt* nevezetű útzában az 523 ik számú háznál: — *Debreczenben* a' Nemes Reform. Collegiumban — Ezek a' példák is igen szépek, 's méltók az írásban való követésre.

D. D. S.